

Årsmøde 2014 i Næstved

Stenhus i Aastrædet, som kaldtes Peblingehuset, og hvoraf der aarligt svares Jordskyld eller Husleje til Sct. Peders Kirke, med henblik på salg. Bytinget 4. nov. 1622 fastslog at huset var så brøstfældigt på Tømmer og Tag at man måtte frygte, at det snart ville falde ned, og at en køber måtte betale for en større istandsættelse før huset igen blev brugbart.

Sammenslutningens Årsmøde afholdes under værdige former i

Norden ældste gildehus opført 1493

Lørdag d. 22. marts 2014

Fra kl. 10.30 til 16.30

Det bliver under værdige former "Sammenslutningen for Museumsforeninger" SAMMUS afholder sit Årsmøde i Næstved.

Bestyrelsen er særlig glad for invitationen fra Næstved Museumsforening, da sekretær i SAMMUS igennem mange år, Lillian Kristensen, netop kommer fra Næstved og har meldt sin fratrædelse. Det bliver en værdig måde at kunne sige farvel til Lillian på.

Kompagnihuset

Ligger i Kompagnistræde på hjørnet af Møntergade og facade mod Kompagnistræde og gavl mod Suså

Huset er bygget i 1493 eller kort efter som gildeshus, det ældste i Norden.

Et gilde var en sammenslutning af købmænd. Det korrekte, men sjældent brugte navn er Peblingehuset eller Peblingegildets Hus efter det middelalderlige handelsgilde, der vel brugte huset til både oplagring og møder.

Senest 1568 ejede Sct. Peders Kirke huset. Kirken udlejede de tre boder i den høje kælder og brugte hovedetagen til oplagring af f.eks. byggematerialer. I 1622 foranstaltede kirken syn og taksation af *det gamle forfaldne*

Det gjorde borgmester Hans Duffrich der feb. 1623 købte huset på vegne af Christian 4.'s spanske kompagni, deraf dets nuværende navn. Siden har det bl.a. været magasin for skiftende storkøbmænd.

Midt i 1920'erne ville Næstved Kommune rive huset ned. I stedet blev det restaureret 1926-30 ved arkitekt Johs. Tidemand-Dal i samarbejde med kgl. bygningsinspektør Kristoffer Varming for *Foreningen til gamle Bygningers Bevaring* i samarbejde med *Statens særlige Bygningssyn*.

1929 - mindst 1938 blev huset brugt som *husflidsskole* under ledelse af lærer H. Nielsen der sad i byrådet for socialdemokraterne. Partiets D.U.I. deltog i lejemålet, fra 1832 også dagskole for arbejdsløse. Den borgerlige opposition vejrede rød skole med kommunal støtte.

1943 købte Næstved Diskontobank huset og brugte det efter istandsættelse til møder, repræsentative

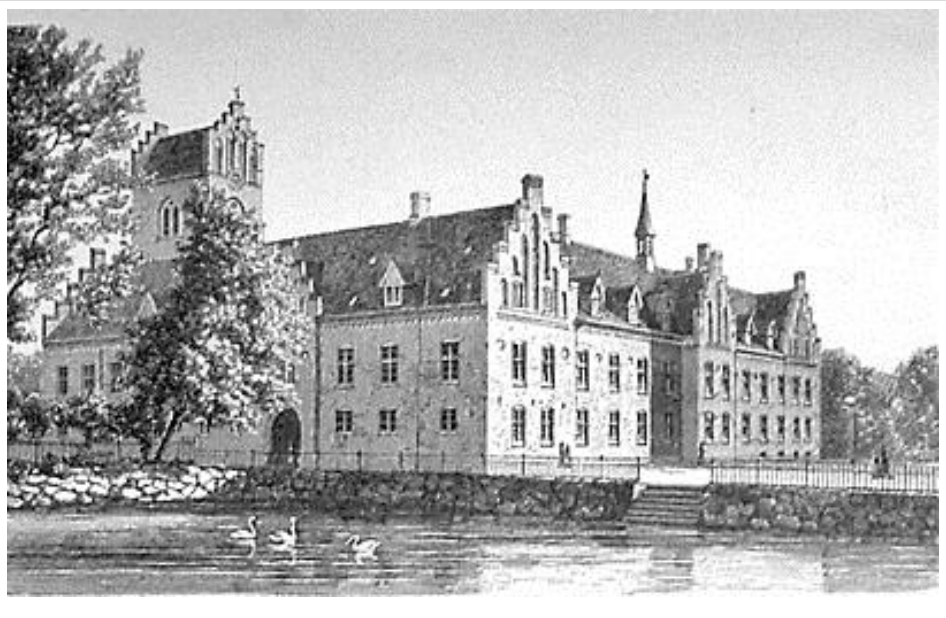
formål og udlån til foreninger. Men forfaldet satte ind igen: Huset tåler ikke vedvarende opvarmning, og når det ikke var i brug blev det udsat for hærværk. 1982 solgte banken huset for 1 kr. til Næstved Nostalgiske Selskab, netop dannet med det formål at restaurere Kompagnihuset.

Initiativtager og formand var dir. Fleming Holst (d. 1987), der her repræsenterede Turistforeningen. Efter *fundraising* og forberedende arbejde ved arkitekterne Knud Toftvad og Mogens Reker, sidsnævnte som repræsentant for bygningsinspektoratet, gennemførtes restaureringen 25/4 1983 - 21/6 1985 ved Jens Chr. Varmings Tegnestue, København, med arkt. Leif Topsøe-Jensen som projektleder, i samarbejde med arkt. Kurt Rosenkrans Høyer, Fredningsstyrelsen.

Varming sagde ved den officielle indvielse 9/11 1985:

Kompagnihuset har ikke sin mage i Norden.

Men hvad skulle huset nu bruges til? Planen om turistkontor måtte opgives, bl.a. fordi huset ikke tåler vedvarende opvarmning. Med udgangen af 1986 lejede Diskontobanken, nu DiBa, sit gamle hus for 10 år, til samme formål som tidligere. Banken opsigde lejemålet fra nytår 2008.

Besøg på Herlufsholm

Kl. ca. 14.30: Efter sidste foredrag på Årsmødet køres til landets næstældste kostskole, Herlufsholm, tæt på Næstveds centrum. Her vil en yderst erfaren og mangeårig guid på stedet: Pastor emeritus, Ejlf Kristensen, give en udbygget rundvisning på bygningskomplekset, **Herlufsholm**. Vi kommer steder, hvor turister normalt ikke har adgang.

Kostskolen har i dag ca. 625 elever, heraf 275 kostelever på grundskole- og gymnasieniveau (2013). Grundlæggerne Birgitte Gøye og Herluf Trolle var barnløse og besluttede i 1565 her at oprette en lærd skole for "menige Ædlingers og andre ærlige Mænds Børn i Danmarks Rige" med plads til 42 drenge. Af den kongeligt stadfæstede fundats af 23.5.1565 fremgår det, at Herluf Trolle og Birgitte Gøye selv ville stå for skoledriften, men at rigsrådet efter deres død skulle være patron for skolen og til forstander udnævne "en gudfrygtig og velbeskeden Adelsmand". Herudover skulle der tilknyttes en præst og en skolemester til at forestå henholdsvis gudstjenester og skoledrift.

De største ændringer i skolens struktur i moderne tid skete i 1985, da piger blev optaget som kostskoleelever. Efter en strid mellem forstander og rektor blev fundatsen ændret i 1993, og der blev indført en bestyrelse, som også omfatter forældrerepræsentanter; forstanderen fungerer som bestyrelsesformand.

Til skolen er opført en lang række bygninger, bl.a. rektorboligen (1794), museumsbygningen af J.D. Herholdt (1874-76), skolebygningen (lade, ombygget i 1800-t.) og et stort moderne skolekompleks, opført af bl.a. Jørgen Stærmosé.

